

Emeljük a raktárak munkáját a megnövekedett követelmények színvonalára

(Fordította: Sinkó István alezredes)

A Szovjetunió honvédelmi minisztere A. A. Grecskó marsall a „Béke és a kommunizmus őrhelyén” c. könyvében megjegyzi, hogy a hadsereg és a flotta fejlődésével együtt a fegyveres erők hadtája is korszerűsödött.

Az utóbbi években teljes egészében gépesítésre került, amely növelte a hadtáp mozgékonyágát és manőverező készségét.

Végrehajtásra került a hadtáp strukturális átszervezése, amely biztosítja a csapatok minden anyaggal történő folyamatos ellátását, különböző helyzetekben.

Ezekben a mondatokban a fegyveres erők hadtáp szolgálatának helye és szerepe abban fogalmazódott meg, hogy képes bonyolult és többirányú feladatok végrehajtására.

A hadtáp szervek végrehajtják a csapatok anyagi, technikai, egészségügyi biztosítását, valamint a szállítás feladatait, a közszükségleti cikkekkel történő kiszolgálást és a létfeltételek biztosítását, különböző helyzetekben. A feladatok végrehajtása során a hadtáp szolgálat átveszi a népgazdaságtól az anyagot, komplettírozza, őrzi, felújítja, szállítja és kiadja az összes lehetséges anyagfajtát, amely sajátosságai és szakosítás szerint igen széles nomenklatúrájú, választékú és rendeltetésű. Vagyis a hadtáp feladata a lőszerrel, üzem- és kenőanyaggal, élelemmel, gyógyszerrel, egészségügyi felszerelési anyaggal, ruházati anyaggal, technikával, technikai eszközökkel, és még sok-sok másfajta anyaggal való ellátás.

A készletek tárolására, az intézkedéseknek megfelelően a hadtáp — a központi raktáraktól a csapatraktárakig — megfelelő raktárakkal rendelkezik.

A raktárak a hadtáp anyagi-technikai bázisának fontos részét képezik. Munkájuk pontossága és összehangoltsága döntően befolyásolja a csapatok harckészültségét, a személyi állomány életéhez és harckiképzéséhez szükséges anyagokkal történő ellátását.

A raktárakban meghatározott mennyiségű készleteket tárolnak, amelyek nélkül a hadsereg és a flotta léte lehetetlen. A raktári munkák szervezetszervezésének olyan szinten kell lenni, hogy ne csak a tárolást garantálja,

hanem az anyagi eszközöket bármely időben, meghatározott mennyiségben és minőségben gyorsan kiadja. Ezért a hadsereg és flotta raktárai gépesítésének tökéletesítésére, a munkamódszerek javítására megkülönböztetett figyelmet fordítanak. Ez a parancsnoki és a pk. hadtáphelyettesi, szolg. ág főnöki tevékenység fontos része.

Sokat tartózkodom a csapatoknál, ellenőrzöm a hadtáp szolgálatok tevékenységét és ennek során a különböző raktárak munkái is elemzésre kerülnek. Tapasztalatom szerint raktáraink többsége jól dolgozik, sikeresen oldják meg a rájuk háruló feladatokat.

Az anyagi eszközöket a szabályzatok, segédletek és szakutasítások előírásainak megfelelően tárolják és ami igen fontos, hogy mindemellett biztosítva van a csapatok részére történő gyors kiadás feltétele.

Példaként egy üzemanyagraktárat említek. A balti-tengeri katonai körzetből, ahol a raktár parancsnoka Bolysakov tiszthelyettes. Ebben a raktárban a parancsnokság és a raktárparancsnok gondoskodásainak eredményeként igen jól átgondolt és szervezett az üzemanyagok átvétele, illetve kiadása. Az üzemanyagot itt földbe süllyesztett kutakban tárolják, a kutak csővezetékekkel összekötöttek. A technikai eszközök kenő- és különleges anyagainak tárolása szakraktárakban történik, ahol a rendelkezésre álló területet maximálisan kihasználják. A mozgó készletet hordókban tárolják.

Az üzem- és kenőanyag fajtánként külön-külön van elhelyezve és megjelölő felirattal van ellátva. A hordósorok között meghatározott méretű átjárók vannak. Az üzemanyagkészletek meglétét, minőségét a táblázatok alapján szigorúan ellenőrzik.

A raktárban igen jól szervezett az üzemanyagok gépkocsira történő tömeges kiadása, gépesített a nehéz fizikai munkát igénylő hordók felrakása. A raktár területe biztonságos és tiszta. A szállítóeszközök mozgása céljából jól átgondolt átjárókat alakítottak ki. A rakodás technikai, valamint a tűzoltó eszközök állandóan használható állapotban vannak.

Egyszerűen a raktár összességében igen jó benyomást kelt. Megismerjük a raktár munkájának szervezettségét, az embereket, akik a raktárban dolgoznak. Egyértelműen arra a következtetésre jutottunk, hogy itt az anyagi eszközök megbízható kezekben vannak, az őrzés biztosítottja teljes, a felhasználás rendeltetésszerű.

Nagyon szép rend van abban az élelmiszerraktárban is, melynek a parancsnoka Antypov tiszthelyettes. Annak ellenére, hogy a raktár elhelyezési körletről szükség raktárként létesült; alkalmas élelmiszer anyagok korszerű tárolására. A raktárban létrehozták azokat a feltételeket, amelyek az anyagok megbízható megőrzésére, tárolására, és gyors kiadásához szükségesek.

A raktárban fogyóanyag raktárrészleget alakítottak ki, melyben egy heti készletet tárolnak. Minden élelmiszeri anyagot a fizikai és kémiai tulajdonságuk figyelembevételével helyeznek el. A raktárban állandó az optimális hőmérséklet és biztosított a jó páratartalom. A raktárban rendelkezésre állnak az anyagmozgatáshoz kisebb mechanikus eszközök. A mérőeszközök mindenkor rendben vannak. Az élelmiszerek elszámolása, kiadása szigorúan a meghatározott követelmények szerint történik.

Ismeretes, hogy a burgonya, valamint a zöldség tároláshoz történő előkészítése és tárolása döntően befolyásolja a tárolt termékek minőségi megőrzését az új termésig. Antyipov igyekszik mindenkor maradéktalanul teljesíteni kötelezettségeit, melyek a zöldségfélék tartós tárolásával kapcsolatosak. Még a tárolás előtt, jóval korábban körültekintően előkészíteti a zöldségtárolót, és ebben támaszkodva több éves tapasztalatára személyesen is sok munkát végez. Az alakulatok élelmezési szolgálat szakközegeivel együtt igyekszik a burgonyát és zöldségeket rövid idő alatt elraktározni és ezzel is biztosítani a termékek tárolás alatti jó minőségét. Nagyon szigorúan végrehajtja a burgonya és a zöldségfélék tárolásának követelményeit. Ezért a veszteség a tárolás alatt minimális. Az egység katonáinak friss gyümölcssel való ellátása, egész éven át biztosított. Szeretném kiemelni Antyipov tiszthelyettes emeberekről való gondoskodásának pozitív tulajdonságát. Munkájának eredményeként az egységnél a zöldségfélék és a burgonya tárolása ésszerűen megoldott, a személyi állomány ezáltal jó minőségű élelmezésben részesül.

A raktárgazdálkodás hatékony végrehajtása az érintettek alkotó módon történő hozzáállása nélkül eredménytelen. Ahhoz, hogy megbízhatóan megőrizzük az anyagi eszközök minőségét és biztosítsuk a raktárak szervezett és pontos tevékenységét sokat kell munkálkodni és fel kell térni a jó módszerek legcélszerűbb változatait. Az egyéni kezdeményezésnek nagyon sok lehetősége van. A raktárakban dolgozók rendszerint igen szorgalmas szakemberek, soha nem ülnek ölbetett kézzel, a munka megkönnyítése érdekében mindig az új keresésével, a racionális megoldásokkal foglalkoznak, ami időben, anyagokban, pénzben és munkaerőben realizálódik. A raktárban dolgozók között meglehetősen sok újító található. Pl.: Az egészségügyi raktár dolgozói (Kárpátok-menti katonai körzet) az első hallásra igen egyszerű javaslattal éltek, mely szerint az egészségügyi készleteket tartalmazó ládák ne felülről, hanem oldalról nyitódjanak. Mindez nagyon egyszerűnek tűnik, azonban az eredmény várakozáson felüli. Ezzel a megoldással lehetővé vált, hogy az anyagok felfrissítésekor nem szükséges valamennyi láda átrakása, hanem helyben — átrakás nélkül — a csere megoldható. A felfrissítési művelet könnyen az oldalajtók kinyitásával biztosítható. Mindezek eredményeként lehetővé vált ebben a raktárban a lejáratos gyógyszerek polc nélküli tárolásának megoldása, és ezzel együtt — azonos méretű raktár esetében — lehetővé vált a tárolási kapacitás 30%-kal történő növelése is. Nem nehéz elképzelni, hogy ennek milyen jelentősége van, tárolótér hiánya esetén.

A raktárgazdálkodásnak ilyen példája láthatóan bizonyítja, hogy ilyen hozzáállással, megoldással majdnem minden raktárban tartalék tárolótér szabadítható fel. Ehhez kizárólagosan az szükséges, hogy mindent alaposan átgondoljanak, felmérjenek és meghonosítsák a jó megoldásokat. Különösen könnyen megvalósítható az ilyen megoldás azokban a raktárakban, ahol széles körben alkalmazásra kerülnek az anyagi eszközök tárolásának korszerű módszerei és állandóan gépesítik az anyagmozgatási munkákat.

E területen igen érdekes tapasztalatot ad közre az urali katonai körzet egyik ruházati raktára. Az intézet jellemzője, hogy itt állandóan töké-

letesítik a ruházati anyagok tárolásának feltételeit és az emberek munkáját. Csak az utóbbi öt évben a parancsnokság, a párt- és szakszervezet, valamint az egész kollektíva erőfeszítéseinek eredményeképpen lényegében átszervezték a raktár több részlegének munkáját, melynek alapján lényegesen megnövekedett a raktár befogadóképessége és lehetővé vált a felszabadított területen rakodógépek alkalmazása. A raktár építésében és felszerelésében a kollektíva több tagja vett részt, és ezeket a munkálatokat szabad idejükben végezték.

Sokat tettek a raktárban a munka gépesítése érdekében. Széles körben alkalmazzák a különböző elektromos rakodógépeket.

Ezt a technikát ugyanakkor kímélik is, és zárt tárolótéren tárolják. Az anyagmozgató eszközöket csak szakképzett állomány üzemelteti. A raktár kollektívája sikeresen hajtja végre termelői feladatát. Több év óta a tárolás alatt a raktárban nincs veszteség.

A csapatoknál a raktárakban igen sok kiváló ember dolgozik. Ugyanakkor még sem elégedhetünk meg az eddigi eredményekkel.

Sajnos ebben az igen fontos kérdésben még nincs mindenhol a lehetőségekhez képest kellő eredmény. Egyes területeken lényeges hibák és hiányosságok vannak. Erről szeretnék kissé részletesebben beszélni.

Mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy néhány helyen a parancsnok hadtáphelyettese és a szolgálatiág-főnökök, de különösen a raktárparancsnokok, akik felelősek hatalmas anyagi értékekért, néha megfélemlenek arról, hogy ezek az eszközök a nép tulajdonát képezik és azt legjobb tudásuk szerint védeniük, óvniuk kell. Ebből adódnak a rossz tárolási tervek, amelyek igen károsak a csapatok anyagi biztosítására és ezzel kárt okoznak az országnak.

Igen sok hiányosságot tártak fel, a moszkvai katonai körzet egyik egységénél, a ruházati raktár munkájában, melynek parancsnoka Medovikov tiszthelyettes. A raktár területe különböző anyagokkal eltorlaszolt, szemetes, egészségtelen és poros volt. Nem titok, hogy a por, szemét, változékony páratartalom a készletek megrongálódásához vezet. Mindez megteremtí a penészedés, rozsdásodás feltételeit. A sok hiányosság következményeként a fehérnemű jelentős része, a térképtáskák, sisakok tönkrementek. Ebben a raktárban mindjárt a belépéskor a következő kép tárult elénk. Különböző felesleges anyagokkal elzárták a közlekedési utakat, mellyel durván megsértették a tűzvédelmi rendszabályokat és hiányoznak a tárolási címkék is. Nehéz elképzelni azt, hogy az egység parancsnokai nem látták volna a raktárt. Érthetetlen, hogy miért nem intézkedtek a hiányosságok felszámolására.

A ruházati anyagok tárolásának az előzőekben említett hiányosságaival más területen is találkoztunk. Ezek az emberek felelőtlenül viszonyulnak a nép vagyonához. Különösen gyakoriak a hiányosságok feltárásakor adott válaszok, melyek alaptalanok: — „Túl vagyunk terhelve”; „Nem tudjuk hová rakni az anyagot”; „Nem értünk rá rendet rakni” stb. Mindezek az „objektív” okok mindjárt megszűnnek, amint megkövetelik a hiányosságok felszámolását.

Nem tartanak fenn megfelelő rendet egyes raktárakban, a vasúton vagy más szállítóeszközön történt szállítás ideje alatt sem. Egyes helye-

ken lerakódás után nem rakják helyére az anyagokat, hanem először különböző sarkokba helyezik el és azután foglalkoznak azok elhelyezésével. Az életben azonban nem mindig úgy történik, ahogy azt mi szeretnénk. Esetenként még el sem tudják rakni az anyagot, de már megérkezett a következő szállítmány is. A szállítmány érhetően kirakodás nélkül nem állhat sokáig, így újra úgy rakják le az anyagot, mint előzőleg. Vannak esetek, amikor a betárolással egy időben kiadást is végre kell hajtani. Ilyenkor rendszerint kapkodás következik, ami elkerülhető lenne, ha az anyagokat megérkezéskor, mindjárt a helyükre rakják.

Találkozni még más jelelő hiányosságokkal is, mint pl. az egyik üzemanyagraktárban, ahol a tárolórészleg parancsnoka Seselev tiszt. A raktárt korábban korszerű kutakkal és egyéb technikai eszközökkel jól felszerelték. Ugyanakkor a kutak aljzatát rendszeresen nem ellenőrizték, és a szivattyú berendezéseket sem. A csővezetékek működését nem próbálták ki. Egyszerű idejében nem ellenőrizték a berendezések üzemképességét. Átszivattyúzáskor a csővezetékek csatlakozásainál igen nagy veszteség keletkezett. A hordók elhelyezése sem volt megfelelő. A raktáron belüli utak használhatatlanok voltak. A tárolási részleg személyi állománya, de maga Seselev tiszt is, nagyon gyengén ismerte az üzemanyag tárolásának különleges követelményeit, valamint a technikai felszerelés karbantartását, kezelését. A raktárgazdálkodás megköveteli a kvalifikált vezetést, a parancsnok részéről az állandó ellenőrzést.

Néhány raktárban igen lassan honosodnak meg az anyagi eszközök korszerű tárolásának módszerei, többek között a konténeres tárolás. A helyesen átgondolt tárolási szabályok betartása mellett, szervezettség esetén a tárolásnak ez a módja mindig jó eredményeket hozott.

Ugyanakkor vannak kivételes esetek. Az egyik egységnél pl. nagyon jó konténereket csináltak, melyben a gépkocsik magasságának megfelelő speciális állványokra ruházati kompletteket helyeztek el azzal a céllal, hogy ezzel megkönnyítsék és meggyorsítsák a felmálházást. Úgy tűnt, hogy minden rendben van. De az ellenőrzés során tisztázódott, hogy igen lényeges kérdés elkerülte a figyelmüket. Nevezetesen a raktárterület kihasználásának hatékonyságára nem gondoltak. A raktárterület kihasználtsága ebben az esetben csak 50%-os volt. Mindez abból adódott, hogy az illetékesek nem gondolták végig a korszerűsítés folyamatát. A korszerű elképzelés megoldásának hatékony módját ez esetben is meg lehetett volna találni.

Erről egy másik egység példája tanúskodik. Itt a konténereket két sorban helyezték el. A felső konténereket az előzőekben ismertetettek szerint, az alsó sor konténereit a raktár másik oldalán egyszerű eszköz segítségével úgy rakják fel gépkocsira, hogy a gépkocsit a konténer magasságába süllyeszti. Ilyen módon racionálisan használták ki a tárolóteret és lehetővé vált jelentős rakodóterület biztosítása, ami nagyon fontos.

Még néhány példát. A Kárpátok-menti katonai körzet egyik egységénél bemutatták hogyan készletezik a lőszeret és hogyan rakják fel gépkocsira. Meglátásunk szerint a raktár parancsnoka a gépkocsivezetőkkel együtt a tervezett időn belül minden végrehajtott. Úgy tűnt, minden

rendben. Amikor megtudtuk, hogy mennyi a súlya egy ilyen készletnek és mennyit raknak egy gépkocsira, akkor lepődünk meg. Bebizonyosodott, hogy a gépkocsi teherbíró képessége csak 50 %-ban került kihasználásra. Természetesen ez így nem megfelelő.

A másik egységnél az alábbi hibát követték el. A tehergépkocsik teherbíró képességének figyelembevétele nélkül készítették el a konténereket, és csak egy konténert tudtak egy gépkocsira feltenni, ami így is túlterhelést eredményezett. Természetesen az ilyen és ehhez hasonló hiányosságokat gyorsan meg kell szüntetni.

A konténeres tárolási móddal kapcsolatosan szeretnék kitérni a burgonya konténeres tárolására. Megjegyzem, hogy ez a módszer a csapatoknál rendszeresítés alatt áll. A burgonya konténeres tárolása lehetővé teszi az átrakások alatti mechanikus sérülések elkerülését és különösen a vasúti szállítások esetében az oktan veszteséget. A tapasztalat azt mutatja, hogy ahová az átvállogatott, osztályozott burgonyát közvetlenül a mezőről konténerekben szállítják az egységek raktáraiba és ott abban is tárolják, lényegesen kisebb minőségű romlás következik be. Ezzel együtt a konténerekben történő szállítás lehetővé teszi a rakodógépek alkalmazását, de a tárolótér maximális kihasználását is, különösen akkor, ha több sorban lehetséges az elhelyezés. A konténeres burgonya tárolás a hagyományos módon történő tárolásnál lényegesen jobb. Sajnos néhány egységnél ezeket a tapasztalatokat kellően még nem taulmányozták, és ezt a tárolási módot nem alkalmazzák.

Célszerű néhány szót szólni a csapat ruházati raktárakról. Ismert, hogy a ruházati anyag, melyet az ipartól közvetlenül a raktárakba szállítanak, mindig puha, vagy szilárd tárolókban jól csomagolt. Ezek a tárolók nemcsak a szállításnál, hanem a raktári tárolásnál is jól felhasználhatók, mert ezek garantálják az anyagi eszközök megőrzését és lehetővé teszik a tárolótér kihasználás hatékonyságának javítását és a rakodógépek alkalmazását.

Úgy tűnik, hogy az egyes ruházati csomagoló eszközöket valamilyen oknál fogva nem alkalmazzák. A raktárak egy része ezeket a csomagolóeszközöket nem használja ki. Találni raktárakat, melyben a ruházati anyagokat állványokon, darabonként tárolják, mint a kirakatban. Gyakori eset az is, hogy a csizmákat nem állványokon, hanem a földön tárolják, s mellettük találjuk az üres csomagoló eszközöket. Természetesen ez így nem célszerű. Az anyagok porosodnak, kifakulnak, nem lehet gyorsan — szükség esetén — felmálházni, és szinte lehetetlen a rakodóeszközök alkalmazása.

A raktár dolgozói és a szolgálatiág-főnökök szívesen lemondanának a gyárilag csomagolt áruk felbontásáról. Ugyanakkor a jelenleg érvényben levő előírások szerint kénytelenek ettől eltérni. Kétségtelen, hogy ezeket az utasításokat végre kell hajtani, de nem formálisan, hanem alkotó módon, a konkrét követelmények szerint a ruházati anyagok tárolási és kiadási rendjének figyelembevételével.

Itt kell szólnom a tárolási utasításokról, melyeknek egyes fejezetei már előregedtek, mert ezek másfél-két évtizeddel ezelőtt készültek, ezért

ma már pontosságra szorulnak. Ahhoz, hogy ezt a feladatot gyorsan és sikeresen megoldjuk kívánatos, hogy a csapatoktól megfelelő javaslatokat kapjunk.

Néhány szóban érintem az anyagok tárolásának igen korszerű módját; a csomagok rakodólapon történő tárolását. Napjainkban a raktárgazdálkodás fejlettsége lehetővé teszi a csomagolt készletek tárolásának a rakodógépek alkalmazása érdekében állványokra történő átszervezését. Ebben az esetben, belső gépesítéssel a munkálatok 75—80%-a rakodógépekkel elvégezhető. A gépesítés további fejlesztésével a munka hatékonyságát 2—3-szorosára lehet növelni. A rakodólapok alkalmazása a tárolásban lehetővé teszi a tárolótér további 15—20%-os növelését.

Az egyik élelmezési raktárban a rakodólapok alkalmazásával lehetővé vált, jobb feltételek megteremtése mellett, néhány vagonnal több anyag tárolása, ami nem lebecsülendő mennyiség.

Az anyagok rakodólapos tárolása és szállítása, a hagyományos tároláshoz és rakodáshoz képest mintegy 10—12%-kal csökkenti az egy tonnára eső költségeket, továbbá csökkenti a szállítóeszközök igénybevételeinek idejét és mindezek mellett 50%-ig csökkenthető a szállítási költség is.

Amint a példa is mutatja az anyagok tárolása, szállításhoz történő előkészítése még sok tartalékot rejt magában. Az új módszerek vitathatatlanná teszik alkalmazásuk gazdaságosságát, szükségességét. Ennek ellenére az új módszerek bevezetése és alkalmazása egyes raktárakban lassú.

Pl. a Kaukázus-menti katonai körzet több élelmezési és ruházati anyag raktárában nem alkalmazzák a rakodólapos tárolást, annak ellenére, hogy a rakodólapok 75%-ban a raktárak részére biztosítottak. A Kárpátok-menti katonai körzetben is mindössze 20—30%-ban használják ki a rakodólapos tárolási módot. Nem sokkal jobb a helyzet a Balti-tenger melletti katonai körzetben sem.

A rakodólapok alkalmazásának lassúsága munkaerőben és pénzben vissza nem térülő veszteségeket okoz.

A csapatoknál végrehajtott rendszeres ellenőrzések, szemlék tanulmányai arról is meggyőznek, hogy sok helyen nem ismerik a korszerű tárolási és szállítási módokat. Ez részben azzal is magyarázható, hogy nincs kellő információ a korszerű tárolási módokról. Ritkák az összevonások, tapasztalatcserék a raktárparancsnokok, valamint a szolgálatiág-főnökök körében. Célszerűnek látszik gyakorlati bemutatók megszervezése és levezetése a jól gazdálkodó, dolgozó raktárak részéről a szolgálatiág-főnökök részére, olyan kérdésekben, mint pl. hogyan kell a raktárak munkáját — összhangban a fennálló követelményekkel — célszerűen megszervezni, a munkát tovább tökéletesíteni.

A követelmények évről évre szüntelenül nőnek. A korszerű raktárgazdálkodás jellemzője a szigorú specializálódás mellett a készletek magas fokú koncentrációja. Ez egyrészt követeli új, hatékonyabb és korszerűbb tárolási módok alkalmazását, másrészt igényli az anyagok tárolásának további specializálódását, szakosítását. Ez azt mutatja, hogy egyre lehetetlenebbé válik a régi tárolási módok alkalmazása. Ezért szükséges az új módok állandó kutatása és bevezetése.

Természetesen az új módok alkalmazásának bevezetése néhány helyen bizonyos mérvű raktár rekonstrukció végrehajtását igényli.

A raktárak munkájának további tökéletesítése érdekében különösen fontos az olyan kérdések megvizsgálása, mint pl. hogyan biztosítható a tárolt anyagok megóvása a tárolótér maximális kihasználása mellett, vagy a tárolt készletek célszerű elhelyezése, a gyors kiadáshoz történő előkészítés figyelembevételével, illetve a rakodási eszközök további alkalmazásának kiterjesztése stb.

E feladatok sikeres végrehajtása igényli valamennyi tartalék és lehetőség eddiginél jobb kihasználását. Minden helyen vannak tartalékok, ezért ezekkel a kérdésekkel valamennyi szintű parancsnoknak, de mindezekelőtt az egység és magasabbegység hadtáphelyetteseknek és szolgálatiág-főnököknek az eddigieknél többet kell foglalkozni.